

Echte criminelen blijven buiten beeld

Ja, ik heb eerder aandacht besteed aan dit onderwerp, maar ik merk dat het mij hoog zit! Meer en meer wordt ons dagelijks werk beheerst door fraudepreventie en anti-witwassen. Daarbij vraagt niet alleen de overheid, maar ook de samenleving veel van ons. En begrijp mij goed, ik snap dat er voor ons een rol ligt. Daar wil ik me ook niet aan onttrekken. Maar wij hebben daarvoor amper de middelen en wat mag de samenleving in dit opzicht van ons verwachten? Zeker zo belangrijk: welke risico's lopen wij zelf en hoe kunnen wij ons daartegen beschermen?

NAÏVITEIT

Toen ik jaren geleden vertrouwensnotaris werd, bleek dat er diverse notarissen werden bedreigd. Ik wist niet wat ik hoorde. Vrij naïef natuurlijk. Toen al was onze conclusie dat als het echt menens was, je voor jezelf moest zorgen en niet te veel moest verwachten van de overheid. En hoe waar is dat gebleken! Door de moord op Derk Wiersum is onze naïviteit in één klap weggeblazen. Het kan ons ook overkomen. Door ons domeinmonopolie kunnen mensen – ook de onderwereld – niet om ons heen voor vastgoedtransacties en de oprichting van rechtspersonen. Dat zijn belangrijke middelen om een misdaadorganisatie goed draaiende te houden.

BUITEN BEELD

Ten tweede ben ik het eens met de hartenkreet van Wiebe Draijer, groepsdirectievoorzitter Rabobank. Hij zegt dat bestrijding van financiële criminaliteit, zoals die nu binnen de banken (en ook bij ons) is georganiseerd, niet efficiënt is. Ondank alle inspanningen blijven de echte criminelen buiten beeld. En dat terwijl de banken ongelooflijk veel investeren in mensen en middelen. Waar blijven wij dan als notaris kantoor? Het lijkt alsof van het bedrijfsleven wonderen worden verwacht, maar de daarmee gelijk opgaande investeringen bij de overheid zijn zeer beperkt. Bij de Financial Intelligence Unit (FIU) blijken amper zestig mensen te werken! Hoe serieus worden onze FIU-meldingen dan onderzocht?

EERSTVERANTWOORDELIJKE PARTIJ

Ik begrijp dat onze notariële beroepsorganisatie gesprekken voert met de overheid over de middelen die we nodig hebben om onze rol in het complianceveld beter in te kunnen vullen. Dat lijkt mij heel goed. Belangrijk is wel, dat in die gesprekken de overheid zich realiseert dat zij de eerstverantwoordelijke partij is én blijft in de misdaadbestrijding. Daarnaast worden er diverse cursussen georganiseerd, zoals bijeenkomsten in de provincies over de infiltratie van de onderwereld in de bovenwereld. Heel nuttig, want bewustwording is stap één. Maar is het genoeg? Wordt ook aandacht besteed aan de risico's die wij zélf lopen en hoe we ons daartegen kunnen wapenen?

TE WEINIG AANDACHT

Ik las een indringend artikel in het NRC (voor de liefhebbers: pagina 14-15 van *NRC Next* van 19 december 2019). Het betreft een verslag van een interview met drie Italiaanse maffia-experts. Zij zeggen dat Nederland nog steeds te veel de ogen sluit voor de corrumperende gevolgen van de cocaïnehandel. Er is te weinig structurele aandacht voor de ondermijnende effecten van de georganiseerde misdaad. Zij zien de moord op Derk Wiersum als het zoveelste alarmsignaal. 'De maffiose mentaliteit besmet onherroepelijk ook fatsoenlijke mensen. Het zijn bloedzuigers en met hun dreigementen, hun controle van veel ondernemingen en hun enorme financiële mogelijkheden ondermijnen ze ook jullie samenleving.' Oef! Dat liegt er niet om en geeft te denken, mij in ieder geval wel. En de belangen zijn groot. Want het laatste wat je als kantoor wilt, is in de greep van de georganiseerde misdaad komen. Dan zijn we immers kansloos en valt gegarandeerd het doek. ■

Deze column wordt afwisselend geschreven door Teska van Vuren en Marcel Pheijffer.